

August Varenius Otto Großcreutz

**Partis II. In Schola Isaiana Disputatio XX. Proponens V. Pharaschas Ex Vae
Arielis Cap. 29. Et In Illo Vae Sophiastarum Atheorum a v. 15. adusque finem**

Rostochi[i]: Richelius, 1658

<http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn775827355>

Druck Freier Zugang

R u Med N 58

August Varnius 1e

Virt. : Otto Groocreuch

XIX.

PARTIS II.
In
SCHOLA ISAIANA

DISPUTATIO XX.

Proponens
V. PHARASCHAS

EX
VÆ ARIELIS

Cap. 29.

ET IN ILLO

VÆ SOPHISTARUM
ATHEORUM

à v. 15. adusque finem,

Quam

מְסַבְּרֵי אֱלֹהִים

PRÆSIDE

AUGUSTO VARENIO,

SS. Theol. D. Hebraicorum & Catech. Christ.
Prof. Publ.

*Eruditorum objectionibus responsurus
defendet*

OTTO GROSCREUTZ,

SED. POM. PHIL. CANDID.

Habebitur die 22. Decembr. horis ab 8. antemerid.

in Mesofelenii Collegio.

—(s)—(o)—(s)—
ROSTOCHL,

Typis Johannis Ricbelii, Senatūs Typogr. 1658.

*Domini
georgio
patrio
ricbelii
ciclio*

ORATIO XIV.

Concl. 1.

Ubi unius Orationis titulo geminum VÆ supra signavimus. Fuit unum VÆ EPHRAIM c. 28. Fuit alterum VÆ ARIELIS c. 29. in quo numerum V. Pharascharum notavimus. Sed in ipso statim limine subsistere nos iussit, quæ occasione PYTHONIS DE TERRA excrevit disquisitionis. Quem adeò ibi absolute haur licuit PHARASCHARUM numerum, nunc, annuente qui cum lacrymis (ἐδάκρυσεν ὁ Ἰησοῦς, neque id ὁμοῦσιν ἀκλαύτως, prout in parallelis lacrymis, quas non *Consuetudo lugendi*: sed *spectaculum mortis* expressebat, ineptit Nonnus Johan. II. 35. 36.) intimavit Arieli propius funus, Oratore Θεῶν Ἰσραὴλ, expediemus. Esto ergò (sed quoad numerum primum nonnisi continuanda) iterum

PHARASCHA I.

Concl. 2. VÆ ARIELIS in v. 1. intimatum, in 2. 3. 4. Commatis hactenus pro modo *Historie Prophetice* legitimatur. Sequitur nunc Comma quintum. Memoratur in illo apparatus hostium Arielis futurus i. velut קַבֵּץ רֶגֶל s. *minutus pulvisculus*. 2. עָבַר i. e. *sicut gluma transiens*: & quidem 3. לַפְתַּע פְּתָאוֹם s. *ad momentum repente*. Ubi interpretativum bellum non movebimus. Consonant satis Interpp. Subjectum primum, seu המון זריר Lutherus expressit: *Die Menge / die dich zerstreuen*. Pulcherrimè expressa vis & consilium illorum extraneorum, & affixi emphasis. Omnino enim barbarus hostis invadens *dispergit*, & veniebat tunc *ad dispergendum* Jhudab. Vid. Visio Sachariana de 4. *cornubus* & 4. *fabris* cap. 2. 1. 2. 3. Cæterum quæstio nobilis & in hâc quidem ὁμοῦσιν I. de sensu, an sc. hujus commatis Oratio dicat סיבת הפחד

Yy

f. Causam

f. *Causam illius trepidationis & submissa de pulvere locutionis f. mustationis*, ita ut notetur sive numerosissima hostium multitudo, sive velocissima ad instar pulvisculi & glumæ volantis huc illuc prometudo, ac repentina invasio, & titulo multitudinis extraneorum ipsa Barbari militis castra: titulo autem violentorum, Duces notentur castrorum? an dicatur מַפְלַת הַיָּבוּסִים הַפְתָּאִמִּים f. *repentinum ipsorum hostium excidium*, ita ut non *active*: sed *passive* horum respectu habeant se comparationes. Ipsi sc. hostes erunt מְפֹרְרִים f. *dispergentur ad instar pulvisculi & glumæ, & excidentur de repente* Fatemur præter magnas auctoritates non desunt posteriori rationes.

Concl. 3. Habet in praxi biblicâ נִכְבָּח: habet imprimis וְיָד applicationem passivam vid. de illo Jcf. 5. 24. Comparatio autem *sum glumæ* vix unquam, præterquam *in passivo impiorum supplicio*, qui se habent ad DEUM Judicem, prout *glumæ* ad potentem *turbinem* vid. Psal. 1. 4. 35. 5. & de hostibus *Assyriis* (quos eodem modo hîc intelligi vult sententia posterior) Jcf. 17. 13. sed & Hof. 13. 3. Jcf. 41. 15. Job. 21. 18. Suntו סופה כמֹרֶץ גְּנָבָתוֹ כִּי: ubi notatur *velocitas exitialis ipsi subiecto*, quod proinde hîc se habet *merè passive*. Sic quod de פְּתָע פְּתָע subjungitur, in exemplis paritèr applicatur *ad mortem repentinam* in eadem copulâ Num. 6. 9. *ad destructionem passivam* in discretâ & relativâ utriusque vocis correspondentiâ Prov. 6. 15. & c. 29. 1. vel in transpositâ particulâ Jcf. 30. 13. Hæc ergo ratione ipsi *perstrepenti hostium multitudini exitium repentinum* denunciaretur, ac si diceretur: לַפְתָּע פְּתָע יבֹא שִׁבְרוּ velut in loco Jobi: vel פְּתָע יבֹא אִירוּ & מִרְפָּאֵי prout in locis Mischl.

Concl. 4. Cæterum accuratior positus formalis observatio jubet concludere pro priori, ita ut notetur *repentina & velocissima invasio*, s. *velocitas invasionis & pervasionis hostilis*: atque ad eam non comparetur *hostis cum pulvisculo & glumæ*, resp. *Exitij, dispulsionis passiva & evanescentia*. In נִכְבָּח illud facillimè ostenditur exemplis i. plaga sextæ *Egyptiacæ*, ubi *favilla fornacis* si כִּכְשׁוֹן פִּיפִי, cujus *plenus pugnos sumere, eandemq; cælum versus spargere* jussus Moses, *velocissimè*

locissimè huc illuc volitavit & per Ægyptum universam sese diffudit, unde *Ulcera & pustula in hominibus & jumentis*: Illa autem *favilla* dicitur fuisse **לֵאבֶק** *l. in pulvisculum*, qui profectò pulvisculus *pervadens, percutiens, ulcera, pustulasq; producens, activè* se habuit & omni magis hoste puniendos affectit Exod. 9. 9. 2. *Pluvia benedicta* cujus loco descendens *pulvisculus*, tanè activè se habet, resp. illius terræ cui immittitur Deut. 28. 24. conf. etiam Ezech. 26. 10. & **אֲבָקָר** **רוכר** unde celebri apud Judæos libro titulus. Cant. 3. 6.

Concl. 5. Aliud est comparari **לִמְץ** *l. glume*: aliud **עֵבֶר** *l. gluma pertnascunt*. In priori valent exempla superiora: at non in posteriori. Ubi datur *gluma* formalitèr *passivè* repræsentata e. c. **מִצָּה מִסָּעֵר** Hof. 13. 3. & *dispellenti vento* contradistincta e. c. II. 17. 13. Psal. 1. 4. Job. 21. 18. ibi valet superior observatio: cœterum aliud est comparari hostem cum **עֵבֶר** *l. gluma transeunte*. Ita enim & subjectum supponitur **עֵבֶר**, atqve adeò *hostes*, vel **הַמֵּן** *l. strepera multitudo violentorum esse* **עֵבֶר** *l. transiens, vel invadens*, & sic manet relatio ad *velocitatem transitus vel invasionis*, non ad *sequelam annihilationis l. destructionis*. Propositio adeò hic est: **עֵבֶר** **מִצָּה** **כַּמֵּץ** **הַמֵּן** **עֵבֶר** i. e. *Multitudo terribilium pervasura est ad instar glumæ pervadentis*. Et sic **עֵבֶר** **מִצָּה** non comparat *passivè*: sed *judicialitèr activè*, resp. *repentina illius invasionis*. Exemplum nobile Zephan. 2. 1. 2. Imperatur *Scrutinium pœnitentiale & discussio viarum accuratissima*, tùm præprimis *reflexa in Scrutatores ipsos* hæc tennus pœnitentiæ patum *appetentes* (voce **הַתְּקַשְׁוּ**) tùm *relata exterinfecus ad alios* (voce **וְקִישׁוּ**) in v. 1 ante Scrutinium seu excussionem judicalem DEI v. 2. *l. antequam (DEUS) pariat conceptum* (l. antequam illud impressum, quod jam formatum, jam conceptum, jam qf. fœtus uterinus est, edat in lucem) antequam *invadat dies* (*iræ, excandescentiæ, ἡμέρα ὀργῆς ἢ διακαυσέσις* **ἡμέρα** vid. m. 2.) *sicut* (invadens vel transiens) *glumæ*. Hic certè *velocitas invasionis* notatur, abstrahendo nunc à *sequelâ noxæ & violentiæ*, quæ in exemplo Isaiano jam in subjecto supponitur. Prout a. in exemplo Zephaniz, *transitus subjecti* simul connotatur in comparato prædicati:

ti: ita in Isaiano *transitus glumæ* l. *prædicati* connotatur velut *affectio* quoque *subjecti*. Sanè prout ibi *dies*: ita hîc *hostis violentus* ita *transit*, ut ipso *veloci transitu* noceat, & seqvelam *תַּס מַוּלְדֵי עַיִן* secum ferat. Neque in *פתע עתה* illud materiale esse perpetuum, probatur non tam loco Num. 35. 22. ubi *homicidium* כַּתֵּף de-
scribitur, quod sc. *antecedentèr* est *כָּל אִיבָה וְכָל צָרִיה* s. *sine odio & insectandi hostili studio*, quàm loco Chabacuc 2. 7. ubi in sub-
jecto ponuntur *נשכים & מזועזעים* de quibus prædicatur *פתע יקומו* *de repente exsurgent*. Sicut *הנה רור* erunt *פתע קרית חנה* i. e. *פתאם* ad destructionem Civitatis Castrorum Davidis. Laudanda hîc Versio Lutheri, quæ videatur.

Concl. 6. Pro illo facit seqvela textus tum antecedentèr, tum consequentèr v. 6. Lutherus noster expressit: Denn du wirst vom *HERREN* Zebaoth heimgesuchet werden / mit Wetter und Erbeben und großem Donner / mit Windwirbel und Ungewitter / und mit Flammen des verzehrenden Feuers. Alii ferè in *personâ tertiâ*, quomodo & Vulg. *A DOMINO Exercituum visitabitur in tonitruo*. Ita & Jun. & Tremell. sed & Versio in opere Vatabli, qui in notis consentit, & addit: *Nescio quâ ratione quidam in personâ secundâ vertunt*. Benè tamen in Versione Belgicâ hîc ita redditum, prout jam ante Lutherus, in perf. sc. 2. *Ghy sult van den HEREN der Zeyrschaaren besocht worden met Donder*. Præterquam enim quod positus Propheticus in delitiis habet, tales Orationis inter personam 3. & 2. alternationes, conf. in hoc ipso *VE ARIELIS* v. 2. & 3. 4. hoc in exemplo pro Luthero nostro faciebat *forma* versus 5. quæ resp. *Sionis & Arielis* est in personâ 2. faciebat *Vinculum* 5. & 6. commatis, faciebat *subjecti* in v. 5 & 6. *formalis distantio*, ubi proinde *emphasis Prophetica* requirebat enunciationem exprimi in personâ 2. prout antea in perf. 3. Neque obstat ex hypothesi personæ 2. *prædicatum masculinum*, cum relatio sit Hierosolymitana, seu, sive ad *ARIELEM*, sive ad *רור חנה קרית* s. *Civitatem Castrametationis Davidicæ* v. 1. referatur, *feminina*. Præterquam enim, quod *Arielis forma* quoque datur

datur *Masculina*, Vocabula *Univerſitatis* (ſ. ſignificativa *populi, cætus, gentis*) gaudent privilegio *generis*, i. e. etiam ubi formalitèr *fœminina*, admittunt prædicatum *maſculinum & contra*. Scilicet in his, *Synonymiæ Grammaticæ & complexus* habetur ratio: conf. *Jud. 18. 7. ibidemq;* sub uno *ſubj. maſcul.* diverſi generis duplex prædicatum.

Concl. 7. Sed panditur quæſtio 2. An ſcil. h. l. notetur *Viſitatio Arieli gratioſa ac jubilæa, hoſtibus autem doloroſa ac ejulæa?* an contra ipſi *Arieli Hieroſolymitano oneroſa, pœnalis, exiſtialis*, hoſtibus autem *triumfalæ*? Affirmatur poſter. Ratio 1. modificatio *Viſitationis*, quæ reflectitur paſſivè ad *Objectum Viſitationis*. *JHOVAH ZBAOTH* Viſitationem minatur *Arieli*: Media Viſitationis memorantur *validiſſimum tonitru, fremitus bellicus, turbo, ignis abſumens*. Debit *E. Ariel* ipſe experiri paſſivè, & expertus quoque eſt in oppugnatione terribili *tonitru hoſtile*, quo attonuerunt illum *Babylonii*, & deinceps *Romani, validiſſimam commotionem, fremituro ſtrepitumq;* *bellicum*, groſ *Krieges-Geſchrey / Alarm; וקול ורע, turbinem, procellam, flammam ignis abſumentis*: atque adeo omnis illa *Φοβερὰ ἐκδοχὴ κρείττους καὶ πυρὸς ἑλπίου ἐπιεικὸς μέλλοντος* ἑπιεικῆς reflectitur ad *Civitatem Caſtrorum David*. Ratio 2. *Deſectus exegeseos* quoad *ſpeciem*, qualis additur alibi in exemplis *Viſitationis gmatioſe* e. c. *Gen. 21. 8. c. 50. 24. Exod. 4. 31. Ruth 1. 6. Jer. 27. 22. c. 29. 10.* prout in *N. T. Luc. 1. 68. Viſitatio per ſpeciem λυτρωſεως* ſtatim modificatur & hoc ipſo legitimatur.

Concl. 8. Omnino *Viſitatio noviffima & noviffimi diei* (ad quam reſpectus hic typicus ultimus) quatenus erit in *turbine, tonitru & flamma abſumente*, ſeu *πυρὸς φεγγὸς διδόντος ἐκ ἀκησίου* ἑπιεικῆς μὴ ὑποκρίνεσθαι τῷ *Ευαγγελίῳ* τῷ *K. I. X.* non gratiæ: ſed iræ *Viſitatio* erit, terribilis futura illis qui per *flammam abſumentem* viſitabuntur, iisdemq; *ὀλεθρον αἰώνιον διὰ πνεύματος* τῷ *Κυρίου* allatura, ubi venerit *ἐν δεξαμενῶν ἐν ἑπιεικῆς αἰγίαις αὐτῶν καὶ δαμνῶν αὐτῶν ἐν πᾶσι* ἑπιεικῆς πνεύματι 2. *Theſſ. 1. 7. 8. 9.* Omnino ergo hic non ſatisfaciunt, qui de *Viſitatione Caſtrorum Aſſyriorum Angelicâ, Sionî triumphali ac jubilæa* explicant, ita ut aliud ſit *Viſita-*

tionis passiva subiectum, aliud e. c. Ignis illius vindicis, absumtoris passivum objectum. Quos JHOVAH visitabit igne absumente, illis omninò pestem, exitiumq; (מַדְדֵי מוֹד) afferet, seu illos quoq; eadem flamma Vindex absumet. Referatur quoq; turbo & procella v. 6. adglumam pervadentem in v. præc. Sc. unde illud quod turbine hostiles adeò sint promptæ, velocissimæ, celerissimæ & magno cum impetu advolutura? Resp. in v. 6. Impelluntur ab ipso Spiritu JHOVAH, qui turbine & procellâ judicâli illas impellit glumas, imò protrudit ut adiant velocissimæ, oc yores impulsâ glumâ s. ipso Euro vel turbine conf. Isa. 5. 26. 27. unde & huic & superiori versiculo major lux.

Concl. 9. Illam Visitationem in tonitru, potenti motu, sono magno, turbine, procellâ, flammâ absumente, exemplo hostilis rabiei designat v. 7. & 8. Cœterum quæritur hic 3 An h. l. notetur inanis hostium (e. c. illorum sub Sancheribo Assyriorum) appetitus, & conceptus phantasia somniantis מַדְדֵי מוֹד famelici comparatus? se velut hic in somnio videtur lautissimè & pollucibiliter cœnare, mane autem expergefactus, elusum se sentit & magis etiam esurit, sititq; ita habiturum se Consilium Assyriacum (quo illi jam qd. expugnata urbe de spoliis Judæorum, de patrimoniis dividendis triumphabant) uno verbo futurum Somnium: non saltem enim nihil illorum occupaturos: sed & ab Angelo unâ nocte internecione delendos, ipsum autem Regem mane palantem trepidumq; in patriam reversurum & agniturum illius militaris Somnii de eradicandâ Sione Vanitatem. An notetur crudelis hostium insaturabilitas? Sc. his crudelibus Tyrannidis & infandarum calamitatum, quibus hæctenus affecerunt Arielem, exemplis non magis saturabuntur, quam Somniator famelicus prandio illo imaginario nocturno, quin prout hic expergefactus esurit magis appetitq; magis: ita illi hostes Arielis illatas magnas clades, Somnium interpretabuntur, esurient, sitientq; magis, & majoribus cladibus in Arielem insurgent. Prius placet ferè Judæorum Magistris: neque intendit aliter Lutherus: Aber wie ein Nachts-Gesicht im Traum / so sollen seyn die Menge aller Heiden / so wider Ariel streiten. Affirmandum autem posterius. Non hic actus vel status hostium Somnium appellatur, neque in

Somnio:

*Somnio: nec in vanitate: sed appetitu Somniatoris famelici expe-
gefacti comparatio datur: atque adeò v. 8. est exegetis septimi &
planè explicat comparationem. Hostis militans contra Arielem, in illà
militià non habet se velut Somniator, in prandio, ut, velut hoc me-
rum $\Phi\alpha\lambda\sigma\mu\omega$ & vanum prandii simulacrum, ita illa quoque
mera sit $\Phi\alpha\lambda\sigma\iota\alpha$. Supponitur jam hostis angustans Arielem, ob-
sisione, aggere, turribus militaribus premens Arielem v. 2. 3. Veniens in
tonitru, & habens se velut flamma ignis consumentis v. 6. Loca adeò
in quibus Somnium vanitatem consiliorum vel eelerem quoque eva-
nescentiam hostium notat, non sunt huic loco parallela Job. 20. 8.
Psal. 73. 20. Porro in v. 7. notetur relatio subjectorum ad v. 1. sc. 1.
illi צבאים respondent Castris illis כרור s. pilatae acies in v. 3. 2.
Vox צביה in v. 7. respondet illi מצב in v. 3. 3. Vox מצרה re-
sponderet illis מצרות in v. 3. 4. Illi לח ציקים s. angustantes Ari-
elem responderet illi לאריאל s. Angustabo Arielem in v. 2.
Vocem צביה pro צבאים habent fere Interpretes: neque negan-
dum radicalem & alicubi excidere, prout in לח pro לחם (sc.
Eclipticum esse potest: sed non Epentheticum, unde e. e. in לחם
Psal. 22. & in לחם non potest non esse radicale) Ies. 13. 20. Cos-
terum hoc loco à rad. צב habità materiali relatione ad Superius
 מצב facilè deducitur, ut opus haut sit syncopà.*

PHARASCHA II.

Concl. 10. Causa VÆ ARIELIS est affectata excecatio oculorum
sordis, inebriati Spiritus vertiginis & vehementissimi Soporis, velamen
tenebrarum v. 9. cujus inductio, quatenus pœnalis est in illis, qui
repugnant $\Phi\alpha\lambda\sigma\mu\omega$ & $\gamma\acute{\alpha}\sigma\tau\omega\varsigma$ & $\delta\acute{\omicron}\zeta\eta\varsigma$ & $\Theta\epsilon\varsigma$ impuatur DEO
in Iudici v. 10. $\alpha\upsilon\theta\iota$ $\acute{\omega}\nu$ $\tau\omega\upsilon$ $\acute{\alpha}\gamma\alpha\pi\lambda\omega$ & $\acute{\alpha}\lambda\eta\theta\epsilon\iota\alpha\varsigma$ $\kappa\alpha\iota$ $\epsilon\delta\acute{\epsilon}\zeta\alpha\upsilon\tau\omicron$ $\epsilon\iota\varsigma$
& $\kappa\omega\delta\iota\omega\upsilon\varsigma$ $\acute{\alpha}\nu\theta\epsilon\varsigma$, immutatori intentione consequente judi-
ciaria (postquam se ordinem gratiosa intentionis illuminatri-
cis, per oppositos actus, quoad se ipsos s. obtentionem intentæ
illius illuminationis in seipsis evertit morosa & vel $\mu\epsilon\iota$ $\acute{\omega}\nu$ $\lambda\omicron\gamma\iota\alpha\varsigma$
& $\beta\lambda\alpha\sigma\phi\eta\mu\acute{\iota}\alpha\varsigma$ conjuncta repugnantia) illis $\delta\omega\mu\mu\mu\delta\iota\sigma\iota\varsigma$ $\acute{\alpha}\epsilon\tau$
 $\gamma\eta\alpha\alpha$

γενια πλάνης ἐς τὸ πιστεῦσαι αὐτὸς τὰ ψεύδη 2. Theſſal. 2. 11. 12. Conſequens illius eſt *Viſio Prophetica apocrypha* (habens inſtar libri obſignati) tūm reſp. primariorum, literatorum, qui proinde legere non poſſunt, quia eſt liber obſignatus v. 11. tūm reſp. Idiotarum & inferiorum, qui legere non poſſunt, quia literas neſciunt v. 12. Ita Spiritus ſoporis non ſaltem effuſus ſuper plebeios, illiteratos v. 10. m. 1. Sed etiam ſuper primarios Prophetas, Sacerdotes, Eccleſiaſticas æquè & Civiles ordinis perſonas. Ipi Prophetæ & primarij videntes, qui Capita populi æſtimantur, & inprimis habere debebant πικρὸς μῆλις ὀφθαλμοῦς τῆ καρδίας v. 10. m. 2. nominantur velati (velamine ſc. cæcitatatis ſ. tenebrarum cordis, ἰσκολοσ μῆλοι τῆ Δανοία, ὄντες ἀπηνόσοι γινόμενοι τῆ ζωῆς τῆ θεῶ Διὰ τὴν ἔγνωσαν τὴν ἔπου ἐν αὐτοῖς Διὰ πῶρωσιν τῆ καρδίας αὐτῶν: Ephel. c. 4. 18.) v. 10. m. 2.

Concl. II. Quæſtio circa hanc Pharaſcham triplex inprimis eſt, atqve aded quæritur hîc 4. *Quæ ratio Verborum in v. 9. quoad formam temporum?* & uti propter contientiam copulemus alteram, quæritur 5. *Quæ ratio eorundem quoad materiale ſ. ſenſum?* Reſp. ad 1. in m. 1. obtinet formale imperativorum: in m. 2. præteritorum. Probatur in m. 1. ex poſteriori utriuſque binarij, ad cujus formam in reſolutione reducitur prius per miniſterium copule. Qvale E. in formâ וְהָיָה, tale וְהָיָה וְהָיָה: qvale in poſteriori וְהָיָה, tale primum ſeu וְהָיָה וְהָיָה. Atibi forma imperativa. E. & hîc: Accedit accentuatio neſtens in primo & Tiphcha neceſſitatis in ſecundo. Qvod ergò hîc J. & T. quos Belg. Verſio ſequitur in illo binario, primum reddiderunt in formâ præteriti, alterum in formâ imperativi: Cunctantur: admiramini. Delitias agunt: vociferamini, non probatur, & ſuſpecta merito illa alia, ad quam in ſuis manuſcriptis exemplaribus à ſe inventam hîc provocant, diſtinctio: neque probatur Verſio nova in opere Vatabli: Tardate & admiramini: excæcati ſunt Prophetæ, & vos excæcaverunt. Parallelismus & anatomia territoriorum repugnant. Probatur in m. 2. ex formâ evidenti ubi proinde Lutherus noſter in formâ non ſatiſfacit reddens: *Werdetruncken/doch nicht vom Wein/ dan meli/ doch nicht von ſtarckem Getrâncke.*
Nunquam

Nunquam præterita Hebræorum absoluta imperant: nec Imperativa forma supponit pro præteritâ. At hic præteritum. Illud præterea ושמל omiffum.

Concl. 12. Resp. ad 2: In membro primo proponitur *divinum Confilium*: in m. 2. eidem opponitur *contrarium Judæorum factum*. Ibi meri Imperativi sc. 1. *Cunclamini*, (f. durate, perseveranter infistite) & 2. *admiramini*: *frequentè ad vos ipsos respicite*; (vos ipsos probè excutite, vias vestras benè confiderate) & *ingenui* (liberales, redargutioni divinæ non reluctantes: sed liberaliter illam admittentes) *estote*. Hactenus *Confilium*: Cæterum quales illi sese præstiterunt? Hoc verò docet membr. 2. Longè abest, ut ita agant quin potius ושמל i. e. *inebriati sunt*: *etsi non vino*: *Vacillarunt* (poplite succiduo nutarunt) *etsi non inebriante potu*.

Concl. 13. Patet inde quid sentiendum de versione Belgicâ, quæ in membro 1. statuit alternationem inter *Israhelis impii factum* & præscriptum à DEO piis *Confilium* sc. 1. *Sy vertoeven* (van de Woorden der Propheten te ghelooven / ende van haer Leven te beteren) daerom verwondert u (ghy vrome ende Godesalighe) sy zyn vrolicf (sy begheven haer tot alle Wellüsten) derhalven roept ghy = Liedem (tot den ~~HEER~~ dat hy u ghenadigh sy.)

Concl. 14. In membro 2. præterita sunt evidentia. Debebat sc. in illis esse רוח רעת ותבונה *Spiritus Cwéσews πλυσταxής*. Cæterum in illis est רוח שכר unde sunt: αλυδωνιζουμνοι, ωειπεσμενοι, scdè titubantes, imò inde רוח תרומה *Spiritus ecstaseos* f. *profundi soporis*. Sed hic quaritur 6. למה יוחם רוח לומר רוח רעת f. *quomodo ad ipsum DEUM refert effusionem Spiritus soporis* & *illam obstipationem oculorum* in v. 10? Respondet facile Rabbinus, non absolutè: sed propter antecedentem contumaciam מעליהם לרוע factam illam חשיכה עינים per חסד התשובה f. *subtractionem gratiæ medicinalis*: Cæterum de his jam supra Concl. 10. Negandum tamen haut est si de solâ formâ loci disputetur non deesse compendium difficultati. Notatum doctissimi

mè à Pagnino in Lexico ad particulam כִּי, Talmudistas quatuor illius particulæ suppositiones notasse, ut adeò sint ארבע לשונות שמושו f. quatuor modi Ministerij ejus. Scil. 1. idem quod אֵלֹהִים si. 2. שמשו בלשון רלמא f. supponit pro אֵלֹהִים an fortè? an forsàn? Num? Forsan? 3. pro אֵלֹהִים sed Gen. 45. 8. 4. הנה Ecce. Certum secundam illam sibi probè constare. Vid. Isaia c. 29. 16. c. 36. 19. Deut. 7. 17. quo modo si reddas h. l. resolutio esset (sine contradictione tamen superioris, ob mutatum respectum) *negativa*. Scilicet: Antecesserat *Vocatio*: Successerat *actus* contrarii oppositio vid. v. 9. m. 1. & 2. Quæritur nunc unde illud: Num à JHOVAH est ille stupor vester, illa affectata vestra cæcitas? an fortè ipse JHOVAH perfudit vos Spiritu soporis? num obstipavit oculos vestros? num denegavit vobis Prophetas? An omnes illos velavit cæcitate, ut exinde vobis sit Visio omnis sicut libri obfignati? v. 11. & 12? 1. c. nequaquam. Non DEI, sed unicè vestra illa culpa est (planè prout Deut. 32. 5. An DEUS perditè sibi egerit? Nequaquam. Filiorum ejus est macula: sunt generatio perversa & planè contorta) quoniam sc. vos estis populus ille hypocriticus, qui ore & labiis DEUM honorat: sed ab illo Cor habet remotissimum vid. v. 13. In עינים f. oculis Prophetas & Doctores intelligi, qui sint populo לעינים f. velut oculi, eo modo, quo Jetro futurus erat Israelitis in deserto לעינים Num. 10. 31. & Princeps indigere dicitur multis auribus & oculis (πῶλοι βασιλέως ὀφθαλμοὶ & πῶλοι ὤτι ait Xenoph.) statuit Abrab. Cæterum de Prophetis & Ductoribus populi agitur demum in m. 2.

PHARASCHA III.

Concl. 15. Hæc duobus absolvitur commatibus v. 13. & 14. In illo ponitur geminum nationis Judaicæ malefium, unum est hypocrisis f. Cultus oralis ac labialis, unà cum elongatione cordis in m. 1. alterum indiscretio præceptorum divinatorum & humanorum, ac per & propter hæc transgressio illorum in m. 2. In hoc eidem denunciatur Admirandum DEI Juditium, idq; generaliter sub titulo Mirifici admirandi nationalis Judaici in m. 1. tum specialitèr sub titulo destruendæ sapientum sapientiæ, & intelligentium intelligentiæ in m. 2. Quoad formam notamus 1. exemplum nobile *liv* ante *Pasta*

Passa in Ψ , ejus in emphaticâ interpretatione nobilis usus (ne quis illum accentum cum homogeneâ figurâ in Ψ confundat, hic enim Minister *Mabpach* est) Notamus 2. illud Ψ non necedendum antecedentè & distingvendum consequentè: Sed contra, neque obstat allegatio N. T. Matth. 15. v. 8. Commata enim N. T. ex distinctione V. T. in allegationibus mensurantur, & proinde ibi Comma ponendum post $\epsilon\tau\theta$, ut copuletur totum illud sequens: $\tau\omega\ \sigma\upsilon\gamma\chi\eta\ \alpha\upsilon\tau\acute{\omega}\nu\ \kappa\alpha\iota\ \tau\omicron\iota\varsigma\ \chi\epsilon\acute{\iota}\lambda\epsilon\sigma\acute{\iota}\ \mu\epsilon\ \lambda\upsilon\alpha$: Darumb/ dasß dieß Volck herzu nahet/ also dasß es zwar mit seinem Munde und mit seinen Lippen mich ehret/ aber dasß Herrs ferne von mir twendet. Ita jubet accentuatio. Notamus 3. in m. 2. v. 13. talis propositio: *Præceptum hominum benè edoctum (& observatum) est omnis timor illorum, quo (juxta suam opinionem) timent (religiosè colunt) me.* Scilicet Præcepta DEI vel penitus negligunt, vel certè $\epsilon\alpha\ \beta\alpha\rho\upsilon\pi\epsilon\rho\alpha\ \tau\delta\ \nu\omicron\mu\omicron\varsigma\ \tau\omega\ \kappa\rho\acute{\iota}\sigma\iota\varsigma$, $\kappa\alpha\iota\ \tau\ \epsilon\lambda\epsilon\omicron\upsilon\ \kappa\alpha\iota\ \tau\omega\ \pi\acute{\iota}\sigma\iota\varsigma$ abjiciunt, in externis saltem occupati e. c. rigorosissimis ipsius etiam *Menthe, Anethi, Cumini* decimationibus, de quibus Servator $\epsilon\lambda\upsilon\tau\epsilon\ \epsilon\delta\eta\ \pi\omicron\iota\upsilon\sigma\alpha\iota\ \kappa\alpha\kappa\acute{\alpha}\iota\upsilon\alpha\ \mu\eta\ \alpha\phi\acute{\epsilon}\rho\epsilon\iota\upsilon\alpha$ Matth. 23. 23. vel falsis interpretamentis & traditionibus involvunt, ita ut in ipsâ praxi traditiones merè humanas divinis legibus anteponant: atque hoc est illud $\pi\alpha\rho\theta\alpha\iota\upsilon\epsilon\iota\upsilon\ \tau\omega\ \epsilon\upsilon\ \theta\lambda\omega\ \tau\delta\ \theta\epsilon\acute{\iota}\varsigma\ \Delta\iota\epsilon\iota\ \tau\omega\ \pi\alpha\rho\theta\acute{\iota}\delta\omicron\sigma\iota\varsigma\ \alpha\upsilon\theta\rho\acute{\upsilon}\pi\omega\upsilon$, prout in Elencho traditionali Pharisæico Salvator loquitur Matth. 15. 3.

Concl. 16. Talis sc. $\pi\alpha\rho\theta\acute{\iota}\delta\omicron\sigma\iota\varsigma\ \pi\alpha\tau\epsilon\rho\upsilon\ \pi\alpha\rho\theta\acute{\iota}\delta\omicron\sigma\iota\varsigma\ \tau\ \pi\rho\epsilon\sigma\beta\upsilon\tau\epsilon\rho\omega\upsilon$ vel $\mu\lambda\tau\omega\ \mu\lambda\omega\ \mu\lambda\omega$ erat: non est manducandum $\alpha\upsilon\tau\acute{\omega}\iota\varsigma\ \chi\epsilon\rho\sigma\iota\varsigma$: idq; $\kappa\epsilon\iota\upsilon\omicron\iota\ \tau\ \alpha\upsilon\theta\rho\acute{\upsilon}\pi\omega\upsilon$ s. inquinat hominem: sed prius $\delta\epsilon\ \pi\upsilon\gamma\mu\eta\ \nu\acute{\iota}\pi\lambda\epsilon\alpha\zeta$ vel etiam, si de foro venias, ante cibum sumtum $\beta\alpha\pi\tau\acute{\iota}\zeta\epsilon\alpha\zeta$, cui opponit Servator in Conclusionè Disputationis contradictoriam: $\tau\delta\ \alpha\upsilon\tau\acute{\omega}\iota\varsigma\ \chi\epsilon\rho\sigma\iota\ \Phi\alpha\gamma\acute{\epsilon}\iota\upsilon\ \epsilon\delta\ \kappa\epsilon\iota\upsilon\omicron\iota\ \tau\ \alpha\upsilon\theta\rho\acute{\upsilon}\pi\omega\upsilon$ Matth. 15. 20. Marc. 7. 2. 3. 4. Tale ibidem exemplum per $\sigma\acute{\upsilon}\gamma\kappa\rho\epsilon\iota\sigma\iota\upsilon$ cum præcepto Decal. 4. v. 5. proponitur; interpretatio de DEO & Synagogâ, Pharisæica v. 6. Not. 4. $\eta\sigma\iota\upsilon$ non est Futur. in Hiphil. sed Benoni in Kal. Not. 5. idem $\eta\sigma\iota\upsilon$ immediatè

referendum ad הפלא והפלא, ita ut deinceps sequatur illud הפלא והפלא
 אה העם הזה additurus sum mirificationem & admirandum: finis il-
 lius est mirificatio nationalis, ad mirificè tractandum hunc ipsum popu-
 lum. Docet accentuatio Tvir & Tiphcha.

Concl. 17. Quoad materiam notamus; utramque hanc tam
 maleficij, quam iudicij classẽ in N. T. non allegari saltem: sed &
 plenissime explicari. Probationi exemplati in Disputatione tradi-
 tionali Salvator ipse subicit auctoritatem hanc Propheticam, ad
 ISAIAAM provocans: *ἡκουσθησαν ἡγελαῖς περιφρήσασθε ἐπὶ ἰμῶν*
Ἠοίας; λέγων: Matth. 15. 8. Respectus ergò Prophetæ nationalis
 hic fuit secundum excellentiam ad nationem Judaicam: prout erat
 futura temporibus Messiae: Ostendit ibidem hypocrisim & vanam tum
 dogmaticam, tum practicam traditionum prelatorum, vanumq; adeo
 cultum hic perstringi, ostendit gemino exemplo, quorum unum in
 Conclusionem: alterum in medio termino proponit, quid sit *Præce-*
ptum hominum traditum: s. doctum מצות אנשים מלמדה. Ostendit
 in prædicato per *ויראתם* v. 13. Vanum cultum notari, unde
 reddit *μάτλιω σέβονταίμε:* Ostendit per tale *מצות אנשים*, Verbum
 DEI authenticã suã majestate & independenti auctoritate ac emi-
 nentiã, quam habet supra *λόγον ἀνθρώπων*, eo ipso quod ἀληθῶς
 est *λόγος* Θεοῦ. Thess. 2. 13. 14. quasi deturbari (hoc est enim illud
 ἡκουσθησαν. Salvatoris Matth. 15. 6. cujus insignis hic in applicatio-
 ne sc. ad praxin Elencticam Pharisæico-Papisticam, in materia de
 auctoritate Verbi scripti non absolutã: sed respectivã in fra Ecclesiam, usus)

Concl. 18. Sic exemplum iudicij admirandi in v. 14. adducitur &
 explicatur: Cor. 1. 19. Thesis est: *Crux Christi gaudet humili Sermo-*
ne: repudiat affectatam & ostentatam Rhetoricam, in quã laus humana
queritur sapientia & eloquentia, & cui nullus inest Spiritus nulla effica-
cia, vid. v. 17. 18. Probat ex hoc Isaiano: quia destruenda est Sapien-
tia Sapientum, & ἡ σύνεσις τῶν σοφῶν, ἰπὶ σοφῶν, γραμματεῖς, συζη-
τηταὶ & αἰῶν ἡ γλῶττα (נחלם הנהגה) Syrus expressit) ab-
 olendi, eorumq; mundana & carnalis Sapiaentia insipida & stultitia red-
 denda.

Concl

Concl. 19. Notetur autem, triplicem ibi memorari Sapien-
tiam 1. *Σοφία* ἔκτος Ἰετς; cuius Professores sunt *σὺνητῶν*
ἔ αἰώνων Ἰετς vers. 20. 2. ἡ *Σοφία* ἔ θεῶν, per quam DEUS
verus erat Gentibus cognoscibilis, etsi non cognoscebatur: imò, quia
per hanc *Σοφία* non cognoscebatur: sed illa ipsa *αffectato Arbe-
ismo* & *extirpatione* supprimebatur, inde quoad exercitium in illis
jam est *σοφία* ἔ κέσμος Ἰετς, cui aded Crux Jesu Christi Stultitia: &
sic gentes quærentes Sapieniam accipiunt Stulticiam, seu *μωρία* ἔ
κηρύγμα Ἰετς. 3. ἡ *Σοφία* θεῶν *δοκίμασθη ἐν μυστηρίῳ* Crucis,
quæ cognoscitur tantum *τοῖς κλητοῖς, τοῖς ζωομένοις*, vid. v. 24.
Hoc loco non 2. non 3. sed 1. obtinet, illa sc. quam Apostolus vocat
σοφία πλὴν δόξασαν, & *σοφία* ἔ κέσμος Ἰετς, quæ ipsa *Μωρία*
παρὰ θεῶν vid. 1. Cor. 3. 19. neque ita destructa, ut Cruci Christi
subjiciatur per viam eminentiorem gratiæ: Sed ut illius Autores
eorumq; *Διδασκαλοὶ μάταιοι* confundantur per modum pœnæ
ab illo qui est *δραστήριος* ἔ *σὺν σφῆρι ἐν τῇ πανεργίᾳ αἰώνων*.

PHARASCHA IV.

Concl. 20. Proponit hæc V. & peculiare pro *Sophistis* s. *arcano-
rum argutiis, stupendorum, profundorum* & *impervestigabilium Consili-
orum*, quæ mortales omnes, quæ Diabolum, imò vel ipsum DEUM su-
gere videntur, *Consiliorum architectis*, de pietate & providentiâ coe-
lesti securis v. 15. quorum *arrogans insipientia* & *lutea* s. *infra lutum*
figuli ἀγνοσία & defectus Judicii acerbissime notatur v. 16. & per
antithesin Judicium denunciat ad usque v. 22. s. imprimis v. 20. 21.

Atque hic quæritur 7. quæ ratio illius *כַּכְּפָה* in v. 16. & cum illud
dubium sine immediatè sequenti positum non liceat expedire, quæ-
ritur 8. quæ ratio illius positus: *כַּכְּפָה הַיְהוָה כְּחַמְדוֹ אֵל* Resp.
1. reddendum per exclamationem: *O perversitatem vestram!* Se-
quentem positum L. de Dieu ita exprimit: *An sicut lutum figulus re-
putabitur* (sc. *Creatura se habet ad DEUM, sicut lutum ad figulum*: pro-
ut ergò absurdum, *figulam* reputari *sicut lutum*, ita æquè absurdum
DEUM reputari *ut creaturam*): Obstat Ludovico de Dieu accentu-

atio: requireretur *Tiphcha* liber in כחמר qui constanter est in חיצר; velut ibi *Merca* minister: neque E. est uterque *Nominativus*: nec errarunt reliqui *Interpp.* qui hic dederunt *regimen*, ut ad eò posterior s. *figuli* vox sit casus *Genitivi*. Trem. expressit: *Res inversi à vobis an sicut lutum figuli reputandum? (Putatisne vos tam facile evertere posse DEI Consilia, quam figulus tractare vel transformare lutum?)* i. e. *neguquam*. Et *Vatabl.* *Subversio vestra verè sicut lutum figuli reputabitur.* *Verf. Belgica:* U *Lieder omkeeren is / als of de Pottbacker gheacht wierde als Leem.* *Luth. noster:* Wie seid ihr so vertehret? Gleich als wenn des Töpfers Thon gedächet/und ein Werck spreche von seinem Meister: Er hat mich nicht gemacht.

Concl. 21. In illo כחמר laudandus L. de Dieu & Lutherus. In sequentibus huic obstat positus *Atnach* & *punctatio* passiva in כשן. Præstaret *subjectum* ex v. præc. repetere sc. ipsum *JHOVAH* à quo illi *Scotistæ abscondita sua esse Consilia* volebant, ut jam talis sit *Elenchus:* *O perverstatem vestram! An ille JHOVAH reputatur vel reputabitur sicut lutum figuli? Solte man den alles. sehenden allmächtigen GOTT halten/ wie ein ohnmächtiges Thon? sc. Mit nichten.* Vel *affirmativè:* *halter ihr denn den HERREN ewren GOTT / wie das nichts verstehende Thon des Töpfers? DN enim in quæstionibus aliquando resolvi in affirmativam docet locus Jer. 31. 20. eadem ratio ¶ sine seqvela ¶ vid. ib. & 1. Sam. 2. 27. Verf. in op. Vatabl. ab accentuatione non culpanda, si ita intelligatur: Quod attinet ad perverstatem vestram, nonne illa sicut lutum figuli reputabitur? h. e. Omnino, reverà תמים: ita enim DN nudum esse sapè תמים סתם Kimchi in libro rad. probat exemplis Job. 22. 20. Num. 16. 30. Prov. 3. 34. Gen. 47. 18. Ef. 4. 4. Prov. 23. 18. Psal. 63. 7. Conf. etiam Psal. 139. 18.*

Concl. 22 *Reddendum:* *O perverstatem vestram! O weich ein Unverstand! O wie ein vertehrter Sinn und Verstand! Planè prout alibi in Hymno refutaturus tales Atheos David Elenchum præmittit: Mercket doch ihr Narren unter dem Volk/und ihr Thoren / wenn wole ihr klug werden? Pf. 94. 8. Reddendum ita, ut & argumento comparativo & forma (ad quam accent. punctatio, totusq; positus Grammaticus pertinet) & materia satisfiat. *O perverstatem vestram: dummodo sicut lutum figuli considerabitur (ratiocinatione vestrà comparabitur:**

Ipsam lutum figuli vos refutabit, modo חשבוהו f. מחשבה Cogitationes, Conceptus de Luto figuli fermentur) O wie seid ihr so verkehret! vel Ihr seid freylich gänzlich verkehret / wenn mans nur nach des Töpfers Thon beobachtet / bey sich erweget / bedencket / Oder: gegen den Thon des Töpfers hält. In חשבוהו significatio formandi enthymema, cogitandi, ratiocinandi. Igitur liquidus sensus: Dummodo secundum lutum figuli ratiocinatio insinuetur, patebit verum esse quod de vobis exclamavi חשבוהו ð perversitatem vestram! f. O quanta est perversitas vestra! Porro illum חשבוהו f. comparationem Luti vel Vasis lutei fictilis, quâ ratione sc. per lutum figuli f. Conceptum formatum de luto figuli refutetur ille Conceptus Sophistarum, ostendit nunc in m. 2. Num dicet Vas (opus) de Opifice suo: Non fecit me? Num figmentum dicat de figulo suo: Non intellexit? Nequaquam. Ita ergo dummodo juxta lutum figuli vel vas figuli res examinabitur, constat vestra perversitas. Wenn man sothane ewre Rede und Werck (da ihr nemlich ewer Sündhemen) und Wercke der Finsterniß für dem HERRN verborgen halten wollet / und sprecht: der HERR sihet uns nicht / Er kenne uns nicht) und des Töpfers Thon gegen einander hält / so ist augenscheinlich / wie gar unverständlich und verkehret ihr seid. Es spricht ja kein irrden Gefäß von seinem Töpffer also/wie Ihr von GOTT. Conf. v. 15. 18.

Concl. 23. Queritur 8. Quorsum in v. 21. Porta Vocabulum? an ad redarguentem? an ad redarguentis laqueos tendentem? Resp. Aff. 1. ex evidenti accentuatione nesciente מוכיח בשער & distinguente יקשן בשער & posita. Juxta 2. requireretur positus מוכיח בשער יקשן. Sic se. vinceret Versio Trem. & Ludov. de Dieu: Redarguenti. laqueos in porta tendunt: nunc cum sit positus: יקשן בשער מוכיח reddendum omninò: Laqueos tendunt redarguenti in porta. Uti ergo positus formalis Amos 5. 10. שנו מוכיח בשער non reddendus: Sie sind dem gram / der sie im Thor straffet: sed: sie sind demselben im Thor (im Berich / auff dem Nachhause) gram, der sie straffet: Ita hoc loco non reddendum: Sie stellen dem nach im Thor der sie straffet: sed: Sie stellen demselben nach / der sie im Thor straffet. Conferatur utrumque exemplum, & patebit, quomodo positu formali mutato, mutetur sensus. PHA-

358 PARTIS II. ISAIANÆ ORATIO XIV.
PHARASCHA V.

Concl. 24. Summarium jam supra datum. Et sunt hic li-
quida omnia. Privilegium hic est *reliquiarum*, quibus DEUS pro-
mittit *immunitatem à poenis illis, servationem & informationem gratio-*
sam. Nexus in ריבוי. Post illam, dictum explicatur JHOVAH
ad domum Jacobi (seu de domo Jacobi) & quidem Orator Jhovah: no-
minatur idem sc. JHOVAH qui redemit Abrahamum. Fundatur ad eò
hæc promissio in Testamento sc. pacto jurato Evangelico DEI
cum Abrahamo, ad quod provocant in Musicâ N. T. Sacharias &
Maria. Summa promissionis v. 22. *Jacob non amplius erubescet, nec*
facies ejus amplius expallescet. (Jacobi suppositio non hic, prout Mi-
chæ i. 5. ubi contradistinguitur illa *fundab*, & velut hic ad metro-
polin *Hierosolymitanam*: ita ille ad *Samaritanam* reducitur: notatur
Ecclesia) unde illud? Ex jubileis *Quasimodogenitorum* v. 23. Intu-
ente ipsâ matre Ecclesiâ, filii ejus (Ecclesiæ) quos in medio Eccle-
siæ DEUS ex cœlesti semine genuit, & potenti gratiâ adoptavit,
memorantur unâ cum Matre futuri Confessores & Nominis JHO-
VAH Sanctificatores. Benè notetur illud בקרבו non ad actum san-
ctificandi consequenter: sed ad actum productionis sc. generationis & fili-
ationis mystica, & inde ad actum videndi antecedenter referendum do-
cet accentuatio, atqve ad eò non rectè redditur: *Vidente ipso, filij ejus,*
operum manuum mearum sanctificabunt nomen meum in medio ejus. Sed
reddendum: Nam ubi visurus est Jacob in medio sui filios suos, qui sunt
opus manuum mearum, tunc (& Jacob sc. Ecclesia Jacobæa Mater & Filij
ejus) sanctificabunt nomen meum: Sanctificabunt, inquam, DEUM Ja-
cob, & DEUM Israelis reverentè predicabunt. In medio videt Jacobus: in
medio producit DEUS sobolem Evangelicam. Generat quidem Eccle-
sia, & sunt illi filii Ecclesiæ: sed ita ut totum illud procedat ex divinâ
potentiâ Evangelicâ, cujus illi opus sunt. Ubi ergo in medio sui videt
Ecclesia talem turmam Filiorum Confessorum, tunc jam svavissima
erit Symphonia jubileæ Matris & Filiorum in prædicando SANCTO JA-
COBI, DEO ISRAELIS. Et sic *miseri & errabundi antea Spiritu homines*
cognoscunt prudentiam, & susurrone obstrepenes hætenus cœlesti
Vocationi discunt doctrinam. v. 24.

COROLLARIA RESPONDENTIS.

- Q. 1. AN Polygamia in Patribus V. T. excusabilis quodammodo
 ex rationario temporum ante adventum Messiae? A.
- Q. 2. An quae de templo pacis, Romae, nocte natalitiae JESU colla-
 labente vulgò tradita feruntur, ad mythologiam referenda,
 an ad historiam? Aff. 1.
- Q. 3. An Magos illos *κατὰ ἀναβλῶν* Viatores Hierosolymitanos
 & Bethlehemiticos incantationum magicarum, Magistros fu-
 isse, rectè notatum sit ab Ignat. Just. Orig. Basil. Hieron.? N.
- Q. 4. An ille terminus à quo *Anatolicus* Matth. 2, 8. repugnet regi-
 oni Arabicæ? N.
- Q. 5. An ὁ ἀπὸ Φανόμοσι ἐν ἀναβλῆ abstractus inductivum
 determinans fuerit apud Magos pro fide nati MESSIAE Regis
 Judaeorum? N.
- Q. 6. An Sarcophagia Viniq; usus ante diluvium obtinuerit? Aff.
- Q. 7. An antiquitas Ecclesiastica eo, quod majori Doctorum nu-
 mero foedè alicubi contra analogiam fidei interpretis fuerit,
 ostenderit interpreti fontium non adeò attendendam pa-
 trologiam? A.
- Q. 8. An à figuratō negato ad propriū logicum in enunciato V. C. N.
- Q. 9. An mores sequantur temperamentum? D.
- Q. 10. An occulta qualitates à Spiritu universi? N.
- Q. 11. An forma ovi sit forma pulli? N.
- Q. 12. An occulta quaedam qualitate Reges Franciæ srumis mede-
 antur? N.
- Q. 13. An donatio urbis Romae, totiusq; imperii occidentalis à
 Const. M. facta? N.
- Q. 14. An si facta à Successorib; Caesaribus potuerit jure revocari? A.
- Q. 15. An Angelus habeat instar materiae & formae s. per analogiam
 materiam & formam? A.
- Q. 16. An jus ad justitiam habeat relationem & causae & effectus &
 objecti? Aff.
- Q. 17. An ex illo quod Germanici Caesaris cor comburi non potuerit
 eundem à Pisone potionatum, rectè probatum à Vitellio?
 an eundem malo cardiaco decessisse, rectè contradictum, &
 servatus pisco? R. N. usrumqve.

Iste paratorum mos nobilis ingeniorum est,
Vix veniant, in quo mox operentur, habent.
Ad nostras, GROSCREUZE, Scholas vix ipse reversus
Doctæ militiæ munus obire paras.
Induet affectus veteres Academia, tandem.
Militiæ veteris munera pulchra dabit.
Gratulor hinc, hinc vaticinor. Clarissima res est
Quæ vati & voto sistit ubique decus.

Benevolentia mnemosynon scrib.

Joh. Georgius Dorscheus, D.

Examen superas, quod conficit Ordo Sophorum,
Nunc aliud porro sustinuisse placet.
Quæ subeunda piis si fers examina cœli,
Sub crucis insigni nomine Victor eris!

Hermannus Schudman/ Th. D. & P.

*Ad Præcellentem Dn. RESPONDENTE M,
Philos. Candidatum.*

ZIONIS Crux magna & lamentabile templum,
Prima, sed incedens pagina, læta magis.
Florida jam Soboles sanctâ cum Matre triumphat
Annosa hæc, Sobolis gaudia læta canit.
Sic sanctus DOMINO sonus est. Tu, Candide, sume
Signa Crucis magna: Clausula Lucis erit.
Laudamus Varni memorem: quem septima reddidit
Ætas integrum fas decorare Virum.
Celerr. Convictori suo

A. Varenius.

*Ad Eximium Dn. RESPONSURUM,
Candidatum Philosophiæ egregium:*

Ampla Tibi laus est ex hæc, mihi crede, palæstrâ
In promeu. Nil est his melius studiis.
Perge tuam nobis per publica dogmata frontem,
Testari: Magnum est hoc pietatis opus!

Scr. cum Benedictione,

Bernh. Gosman, D.

ORATIO XIV.

Concl. 19. Notetur autem, triplicem ibi mem-
 tiam 1. σοφίαν & κόσμος ἴσως, cujus Professores
 & αἰών ἴσως vers. 20. 2. ἡ σοφία & θεῶν, per
 verus erat Gentib' cognoscibilis, etsi non cognosceba-
 per hanc σοφίαν non cognoscebatur: sed illa ipsa
 ismo & execratione supprimebatur, inde quoad exerci-
 jam est σοφία & κόσμος, cui aded Cruz Jesu Christi
 sic gentes quærentes Sapientiam accipiunt Sculciam, se
 κηρύσσῃ. 3. ἡ σοφία θεῶν ἀποκεκρυμμένη ἐστίν
 quæ cognoscitur tantum τῶν κληθῆναι τῶν σωζομένων
 Hoc loco non 2. non 3. sed 1. obtinet, illa sc. quam Ap-
 σοφίαν πῶν δοκῶσαν, & σοφίαν & κόσμος ἴσως, quæ
 παρὰ θεῶν vid. 1. Cor. 3. 19. neque ita destructa, ut
 subijciatur per viam eminentiorem gratiæ: Sed ut
 eorumq; ἀλαλοισμοὶ μάταιοι confundantur per
 ab illo qui est δραστήριος ὁ δὲ σοφῆς ἐν τῇ πανουργίᾳ

PHARASCHA IV.

Concl. 20. Proponit hæc V.Æ peculiare pro Sop-
 rum argutiisq; stupendorum, profundorum & impervestig-
 orum, quæ mortales omnes, quæ Diabolum, imò vel ip-
 gere videantur, Consiliorum architectis, de pietate & pi-
 lesti securis v. 15. quorum arrogans insipientia & lutea
 figuli ἀγνοσία & defectus Judicii acerbissime notat
 antithesin Judicium denunciat adusque v. 22. f. im-
 Atque hic quæritur 7. quæ ratio illius חֲכָמָה in v. 10.
 dubium sine immediate sequenti positum non liceat e-
 rieur 8. quæ ratio illius positus: חֲכָמָה יוֹצֵר יוֹמָה
 r. reddendum per exclamationem: O perversitate
 quentem positum L. de Dieu ita exprimit: An sicut
 putabitur (sc. Creatura se habet ad DEUM, sicut lutum
 ut ergò absurdum, figuram reputari sicut lutum, ita a
 DEUM reputari ac creaturam): Obstat Ludovico de
 Z 2 3

